

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T

Datum: 30. juni 2011.

Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 30. juna 2011.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU OPTUŽENOG ZA IZDAVANJE OBAVEZUJUĆEG NALOGA
(KRALJEVINA SAUDIJSKA ARABIJA)**

Tužilaštvo

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Vlada Kraljevine Saudijske Arabije

posredstvom Ambasade Kraljevine Saudijske Arabije
u Nizozemskoj, Haag

Optužnica

g. Radovan Karadžić

Branilac u pripravnosti

g. Richard Harvey

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po "Zahtjevu optuženog za izdavanje obavezujućeg naloga: Saudijska Arabija" (dalje u tekstu: Zahtjev), koji je optuženi podnio 18. januara 2011. i ovim donosi odluku u vezi s tim.

I. Kontekst i argumentacija

1. Optuženi u Zahtjevu traži od Pretresnog vijeća da na osnovu člana 29 Statuta Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut) i pravila 54*bis* Pravilnika o postupku i dokazima (dalje u tekstu: Pravilnik) izda Kraljevini Saudijskoj Arabiji (dalje u tekstu: Saudijska Arabija) obavezujući nalog da mu dostavi brojne kategorije dokumenata.¹ Ti dokumenti spadaju u dvije široke kategorije: prvo, dokumenti koji se odnose na određene finansijske transakcije u periodu od jula 1992. godine do avgusta 1995. godine (dalje u tekstu: Finansijska dokumentacija)² i drugo, dokumenti koji se odnose bilo na sastanke i/ili razgovore između članova Vlade Saudijske Arabije ili članova kraljevske porodice i predstavnika Sjedinjenih Država (dalje u tekstu: SAD) i bosanskih zvaničnika u periodu od oktobra 1992. do septembra 1995. godine, bilo na dokumente u posjedu vojne obavještajne službe ili tajne službe Saudijske Arabije (dalje u tekstu: Druga dokumentacija).³ Optuženi tvrdi da se obje navedene kategorije odnose na pitanje dostavljanja oružja u Bosnu i Hercegovinu (dalje u tekstu: BiH).⁴

2. Optuženi tvrdi da Zahtjev ispunjava uslove iz pravila 54*bis* budući da je konkretan, odnosi se na relevantne i potrebne dokumente, a on je prije podnošenja Zahtjeva preduzeo korake kako bi obezbijedio pomoć Saudijske Arabije.⁵

3. Kada je riječ o konkretnosti traženih dokumenata, optuženi objašnjava da je svoj zahtjev ograničio na "identifikovane transakcije, uključujući datume, količine i osobu koja je obezbijedila finansijska sredstva".⁶ Optuženi tvrdi da Zahtjev takođe zadovoljava kriterijume relevantnosti i potrebe za izdavanje obavezujućeg naloga. Kada je riječ o ovom prvom, on objašnjava da se informacije koje se traže od Saudijske Arabije direktno tiču pitanja krijumčarenja oružja u Srebrenicu, a naročito povezanosti osoblja UN-a s krijumčarenjem

¹ Zahtjev, par. 1.

² Zahtjev, par. 1(A)–(G).

³ Zahtjev, par. 1(H)–(K).

⁴ Zahtjev, par. 4–8, 17.

⁵ Zahtjev, par. 12.

oružja.⁷ On se nada da će pokazati da su "te velike finansijske transakcije imale za svrhu kupovinu i krijumčarenje oružja za bosanske Muslimane" i da su države članice UN-a, kao što je Saudijska Arabija, u značajnoj mjeri učestvovala u krijumčarenju oružja.⁸ Optuženi ne navodi konkretno posebne razloge kada je riječ o potrebi za traženim dokumentima. Pored toga, optuženi tvrdi da je dotični materijal tražio od Saudijske Arabije, ali da nije dobio nikakav odgovor.⁹

4. Nakon što je pozvana da odgovori na Zahtjev,¹⁰ Saudijska Arabija je 1. februara 2011. dostavila povjerljivu korespondenciju (dalje u tekstu: Prva molba) u kojoj je zatražila produženje roka za dostavljanje odgovora na Zahtjev do 31. jula 2011.¹¹ Vijeće je odobrilo produženje roka do 31. maja 2011.¹²

5. Saudijska Arabija je 31. maja 2011. dostavila dodatnu korespondenciju (dalje u tekstu: Druga molba), u kojoj je zatražila produženje roka za dostavljanje odgovora na Zahtjev, "za najmanje mjesec dana".¹³ Saudijska Arabija je 6. juna 2011. dostavila "Odgovor Kraljevine Saudijske Arabije na 'Poziv Kraljevini Saudijskoj Arabiji', koji je Pretresno vijeće uputilo 25. januara 2011." (dalje u tekstu: Odgovor), u kom od Vijeća traži da odbije Zahtjev na osnovu toga što ne ispunjava uslove iz pravila 54bis.¹⁴ Konkretno, i oslanjajući se na ranije odluke ovog Pretresnog vijeća u vezi s drugim zahtjevima za izdavanje obavezujućih naloga koje je podnio optuženi, Saudijska Arabija tvrdi da zahtjev nije dovoljno konkretan i da traženi dokumenti nisu ni relevantni ni potrebni za pravično rješavanje bilo kog pitanja koje je predmet rasprave u ovom predmetu.¹⁵ Nadalje, Saudijska Arabija tvrdi da su zahtjevi izneseni u Zahtjevu nepotrebno opterećujući.¹⁶

6. Budući da dostavljanje Odgovora čini Drugi zahtjev bespredmetnim, Vijeće neće o njemu odlučivati nego će se usredsrediti na donošenje odluke po Zahtjevu.

⁶ Zahtjev, par. 14.

⁷ Zahtjev, par. 17.

⁸ Zahtjev, par. 17.

⁹ Zahtjev, par. 20.

¹⁰ V. Poziv Kraljevini Saudijske Arabije, 25. januar 2011.

¹¹ Prva molba, str. 1.

¹² V. Odluka po Molbi Kraljevstva Saudijske Arabije, 17. februar 2011.

¹³ Druga molba, str. 1.

¹⁴ Korespondencija, str. 1.

¹⁵ Korespondencija, str. 1.

¹⁶ Korespondencija, str. 1.

II. Mjerodavno pravo

7. Član 29 Statuta obavezuje države da sarađuju "s Međunarodnim sudom u istrazi i krivičnom gonjenju osoba optuženih da su počinile teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava". Ova obaveza podrazumijeva konkretnu dužnost da se "bez nepotrebnog odgađanja udovolji [...] svakom zahtjevu za pomoć ili nalogu koji je izdalo pretresno vijeće [za] uručenje dokumenata".¹⁷

8. Da bi se takav nalog mogao izdati, strana u postupku koja traži izdavanje naloga na osnovu pravila 54*bis* mora ispuniti niz opštih uslova, odnosno (i) u zahtjevu za dostavu dokumenata na osnovu pravila 54*bis* treba navesti konkretne dokumente, a ne široke kategorije dokumenata;¹⁸ (ii) traženi dokumenti moraju biti "relevantni [...] za [neko] pitanje pokrenuto u postupku" i "potrebni za pravično presuđivanje [...] o jednom takvom pitanju" da bi vijeće moglo izdati nalog za njihovu dostavu;¹⁹ (iii) podnositelj zahtjeva mora pokazati da je uložio razuman napor da ubijedi državu da dobrovoljno dostavi tražene informacije;²⁰ i (iv) zahtjev ne smije biti pretjerano opterećujući za državu.²¹

9. U vezi s (i) gore, Žalbeno vijeće je konstatovalo da se "određena kategorija dokumenata može [...] potraživati sve dok je 'dovoljno jasno definirana da omogućiti laku identifikaciju' od strane države dokumenata koji pripadaju u tu kategoriju".²² Ako strana koja podnosi zahtjev nije u mogućnosti da konkretno navede naslov, datum i autora traženih dokumenata, ali može na odgovarajući način identifikovati tražene dokumente, Pretresno vijeće može, imajući u vidu potrebu da se obezbijedi pravično suđenje, dopustiti izostavljanje tih pojedinosti "ako je uvjereno da strana koja je zatražila nalog postupa u dobroj vjeri i da nije u mogućnosti dostaviti te pojedinosti".²³

¹⁷ Član 29(2) Statuta.

¹⁸ *Tužilac protiv Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-05-87-AR108*bis*. 2, Odluka po molbi Sjedinjenih Država za preispitivanje, 12. maj 2006. (dalje u tekstu: Odluka u vezi sa SAD u predmetu *Milutinović*), par. 14–15; *Tužilac protiv Tihomira Blaškića*, predmet br. IT-95-14-AR108*bis*, Odluka po zahtjevu Republike Hrvatske za preispitivanje Odluke Raspravnog vijeća II od 18. srpnja 1997. godine, 29. oktobar 1997. (dalje u tekstu: Preispitivanje u predmetu *Blaškić*), par. 32; *Tužilac protiv Kordića i Čerkeza*, Odluka po zahtjevu Republike Hrvatske za preispitivanje obavezujućeg naloga, predmet br. IT-95-14/2-AR108*bis*, 9. septembar 1999. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Kordić*), par. 38–39.

¹⁹ Pravilo 54*bis*(A)(ii) Pravilnika; Preispitivanje u predmetu *Blaškić*, par. 31, 32(ii); Odluka u predmetu *Kordić*, par. 40; Odluka u vezi sa SAD u predmetu *Milutinović*, par. 21, 23, 25, 27.

²⁰ Pravilo 54*bis*(A)(iii) Pravilnika; *Tužilac protiv Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-05-87-T, Odluka po Izmenjenom zahtevu Sretena Lukića na osnovu pravila 54*bis*, 29. septembar 2006. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Sreten Lukić*), par. 7.

²¹ Preispitivanje u predmetu *Blaškić*, par. 32(iii); Odluka u predmetu *Kordić*, par. 41.

²² Odluka u vezi sa SAD u predmetu *Milutinović*, par. 15; Preispitivanje u predmetu *Blaškić*, par. 32; Odluka u predmetu *Kordić*, par. 39.

²³ Preispitivanje u predmetu *Blaškić*, par. 32.

10. U vezi s (ii) gore, procjena relevantnosti se vrši od slučaja do slučaja i potpada pod diskreciono ovlaštenje Vijeća.²⁴ Prilikom utvrđivanja da li su dokumenti koje traži neki podnosilac zahtjeva relevantni, vijeća su uzimala u obzir kriterijume kao što su to da li se oni odnose na neka "najznačajnija" ili "aktuelna" pitanja u predmetu,²⁵ odnosno da li su relevantni za "odbranu optuženog".²⁶ Kada je riječ o kriterijumu potrebe, on obavezuje podnosioca zahtjeva da pokaže da je traženi materijal potreban za pravično rješenje nekog pitanja na sudenju. Podnosilac zahtjeva ne mora dodatno pokazati stvarno postojanje traženih materijala nego je samo dužan da uloži razuman napor da Pretresnom vijeću pokaže njihovo postojanje.²⁷ Pored toga, podnosilac zahtjeva nije obavezan da pokaže da su sva druga moguća sredstva iscrpljena nego jednostavno mora da pokaže ili da je "primenio dužnu revnost u nastojanju da tražene materijale pribavi negde drugde, ali ih i pored toga nije mogao pribaviti; ili [...] da informacije koje su pribavljene ili je trebalo da budu pribavljene iz drugih izvora nemaju dovoljnu dokaznu vrednost za rešavanje nekog pitanja na sudenju pa stoga iziskuju izdavanje naloga na osnovu pravila 54bis".²⁸

11. U vezi s (iii) gore, podnosilac zahtjeva ne može tražiti izdavanje naloga za dostavu dokumenata a da se nije prethodno obratio državi za koju navodi da ih posjeduje. Pravilo 54bis(A)(iii) propisuje obavezu podnosioca zahtjeva da obrazloži korake koje je preduzeo da obezbijedi saradnju države. Obaveza je da se pokaže da je, prije nego što je zatražio od pretresnog vijeća da izda nalog, podnosilac zahtjeva uložio razuman napor da ubijedi državu da dobrovoljno dostavi tražene informacije.²⁹ Dakle, tek nakon što neka država odbije pružiti traženu podršku, strana u postupku treba podnijeti pretresnom vijeću zahtjev da preduzme obavezujuće mjere na osnovu člana 29 i pravila 54bis.³⁰

12. Najzad, u vezi s (iv) gore, Žalbeno vijeće je konstatovalo da "ključno pitanje nije da li je obaveza koja pada na države da pomognu Međunarodnom sudu u sakupljanju dokaza opterećujuća, nego da li je *neopravdano* opterećujuća, uzimajući u obzir uglavnom da li je

²⁴ Odluka u predmetu *Kordić*, par. 40.

²⁵ *V. Tužilac protiv Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-05-87-PT, Odluka po drugom zahtevu Dragoljuba Ojdanića za izdavanje obavezujućih naloga na osnovu pravila 54bis, 17. novembar 2005. (dalje u tekstu: Druga odluka u predmetu *Ojdanić*), par. 21, 25; *Tužilac protiv Milutinovića i drugih*, Izdvojeno i saglasno mišljenje sudije Iaina Bonomyja u Odluci po zahtevu Dragoljuba Ojdanića za izdavanje obavezujućih naloga na osnovu pravila 54bis, 23. mart 2005.

²⁶ *V. Tužilac protiv Šešelja*, predmet br. IT-03-67-PT, Odluka po zahtevima optuženog da Pretresno veće II izda naloge *subpoena*, 3. juni 2005., str. 4; Odluka u vezi sa Sretenom Lukićem, par. 13 (v. fusnota 45).

²⁷ Odluka u vezi sa SAD u predmetu *Milutinović*, par. 23.

²⁸ Odluka u vezi sa SAD u predmetu *Milutinović*, par. 25.

²⁹ Odluka u vezi sa Sretenom Lukićem, par. 7.

³⁰ Odluka u vezi sa SAD u predmetu *Milutinović*, par. 32.

teškoća u dostavljanju dokumenata neproporcionalna u odnosu na to da je taj proces 'strogo opravdan potrebama sudjenja'.³¹

III. Diskusija

13. Vijeće podsjeća na svoju odluku od 19. maja 2010. po zahtjevu optuženog za izdavanje obavezujućeg naloga u vezi sa Saveznom Republikom Njemačkom (dalje u tekstu: Odluka u vezi s Njemačkom), u kojoj je većinom glasova, uz suprotno mišljenje sudije Kwona, konstatovalo da su "dokumenti koji se odnose na krijumčarenje oružja u Srebrenicu potrebni za utvrđivanje stanja svijesti optuženog u julu 1995. godine, kao i utvrđivanje opštih zahtjeva za zločine protiv čovječnosti u vezi sa krivičnim djelima u osnovi za koja se optuženi tereti da je odgovoran".³² Optuženi se oslanja na ovu Odluku iznoseći tvrdnju da se dokumentima koje sada traži u Zahtjevu "direktno" vezuju za ova pitanja.³³

i. Finansijska dokumentacija

14. Optuženi tvrdi da će dokumentacija o finansijskim transakcijama iz Saudijske Arabije pokazati da je taj novac korišten za kupovinu i krijumčarenje oružja za bosanske Muslimane.³⁴ Tražena finansijska dokumentacija odnosi se na prebacivanje finansijskih sredstava određenih osoba ili organizacija u Saudijskoj Arabiji na bankovni račun jedne nevladine organizacije, Agencije za pomoć trećem svijetu (dalje u tekstu: TWRA) u Beču, Austrija, u periodu od 1992. do 1995. godine.³⁵ Nijedna od tih finansijskih transakcija ne nudi nikakvu geografsku vezu s teritorijom BiH ni s konkretnijim pitanjem da li je oružje krijumčareno u Srebrenicu 1995. godine. Nadalje, mnoge od tih finansijskih transakcija vezane su za donacije finansijskih sredstava za TWRA tokom 1992. i 1993. godine i stoga su vremenski udaljene od pitanja koje većina smatra relevantnim za ovaj predmet.³⁶ Osim što navodi da je taj novac vjerovatno korišten za kupovinu oružja za bosanske Muslimane, optuženi ne nudi nikakvu drugu vezu između TWRA i konkretnog pitanja navodnog krijumčarenja oružja u Srebrenicu početkom 1995. godine. Pored toga, uprkos tome što navodi da se finansijskom dokumentacijom "direktno" dokazuje pitanje umiješanosti osoblja UN-a u krijumčarenje oružja, optuženi ne nudi nikakvu vezu između TWRA i osoblja UN-a. Vijeće stoga konstatuje da finansijska

³¹ Odluka u predmetu *Kordić*, par. 38; Preispitivanje u predmetu *Blaškić*, par. 26.

³² Odluka u vezi s Njemačkom, par. 22.

³³ Zahtjev, par. 17.

³⁴ Zahtjev, par. 17.

³⁵ Zahtjev, par. 1.

³⁶ Zahtjev, par. 2, 5.

dokumentacija nije relevantna za navodno krijumčarenje oružja u Srebrenicu 1995. godine i zbog toga nije potrebna za pravično rješavanje na ovom sudenju.

15. Vijeće napominje da je ranije podsjetilo optuženog da ograniči svoj zahtjev na dokumente koji su geografski i vremenski povezani s relevantnim pitanjima u ovom predmetu.³⁷ Konkretno, Vijeće podsjeća na svoju odluku od 10. maja 2011. u vezi s drugim zahtjevom optuženog za izdavanje obavezujućeg naloga koji se odnosi na Islamsku Republiku Iran (dalje u tekstu: Odluka u vezi s Iranom), u kom je optuženi tražio slične dokumente koji se odnose na ugovor o navodnoj prodaji municije iz Irana i eventualnu isporuku ove municije u Hrvatsku.³⁸ Vijeće je konstatovalo da se ti dokumenti ne odnose na navodno krijumčarenje oružja u Srebrenicu početkom 1995. godine i da stoga nisu relevantni za pitanje da li je Srebrenica 1995. godine bila militarizovana ni za stanje svijesti optuženog u to vrijeme.³⁹

16. Optuženi dalje tvrdi da se nada da će "pokazati razmjere krijumčarenja oružja i značajno učešće država članica UN-a kao što je Saudijska Arabija u krijumčarenju oružja".⁴⁰ Vijeće je takođe ranije izjavilo da pitanje da li su neke države bile umiješane u krijumčarenje, odnosno da li su znale za njega, ne predstavlja nešto što je relevantno za ovaj predmet ili za njegovo pravično rješavanje.⁴¹ Vijeće ponovo podsjeća optuženog da svoju strategiju odbrane usredsredi na konkretna pitanja koja su relevantna za ovaj predmet, a konkretno da usredsredi svoj zahtjev na dokumentaciju koja se odnosi na ta relevantna pitanja.

17. Budući da optuženi nije ispunio uslov relevantnosti iz pravila 54*bis* u vezi s finansijskom dokumentacijom, Vijeće ne mora razmatrati preostale uslove iz pravila 54*bis* i argumente optuženog u vezi s njima.

ii. Druga dokumentacija

18. Pored Finansijske dokumentacije, optuženi takođe traži više kategorija drugih dokumenata. Po mišljenju Vijeća, ni njegov zahtjev u vezi s tim dokumentima ne ispunjava

³⁷ V. Odluka u vezi s Iranom, par. 1.

³⁸ Odluka u vezi s Iranom, par. 1.

³⁹ Odluka u vezi s Iranom, par. 14.

⁴⁰ Zahtjev, par. 17.

⁴¹ Odluka po zahtjevu optuženog za izdavanje obavezujućeg naloga (Islamska Republika Iran), 6. juni 2010., par. 20.

uslov relevantnosti iz pravila 54bis Pravilnika. Prvo, dokumenti koji se odnose na sastanke između osnivača TWRA i zvaničnika Vlade ili članova kraljevske porodice Saudijske Arabije⁴² isuviše su u vremenskom smislu udaljeni da bi bili relevantni za Srebrenicu, a ne čini se da imaju ikakve veze sa umiješanošću osoblja UN-a u krijumčarenje oružja. Isto važi za dokumente koji se odnose na "Međunarodnu konferenciju o zaštiti ljudskih prava"⁴³ koja je održana u oktobru 1992. godine. Vijeće stoga konstatuje da ovi dokumenti nisu relevantni ni za jedno pitanje u ovom predmetu i da nisu potrebni za pravično rješavanje na ovom suđenju.

19. Kada je riječ o dokumentima koji se odnose na sastanke između predstavnika Vlade ili kraljevske porodice Saudijske Arabije i Vlade SAD,⁴⁴ Vijeće konstatuje da je njihova relevantnost upitna budući da se oni po svemu sudeći odnose na razgovore koji su se u opštem smislu doticali navodnog krijumčarenja oružja u BiH u periodu od januara 1993. do septembra 1995. i ne ukazuju ni na kakvu vezu između konkretnog pitanja krijumčarenja oružja u Srebrenicu ili umiješanosti osoblja UN-a u to krijumčarenje. Pored upitne relevantnosti, ovaj zahtjev je preširok budući da se odnosi na više kategorija dokumenata, "sve informacije, memorandume ili korespondenciju", koji se tiču krijumčarenja oružja u BiH tokom trogodišnjeg perioda, zaključno sa septembrom 1995. godine, odnosno poslije događaja u Srebrenici. Takav preširok zahtjev je stoga neprimjereno opterećujući za Saudijsku Arabiju.

20. Najzad, zahtjev za "sve informacije" u posjedu "vojne obavještajne službe ili tajne službe Vlade Saudijske Arabije"⁴⁵ koje se odnose na navodno krijumčarenje oružja u BiH u periodu od januara 1993. do septembra 1995. godine takođe je nedovoljno konkretan, a njegova relevantnost je upitna. Dokumenti koji se ovdje traže odnose se tek veoma uopšteno na krijumčarenje oružja u BiH, ali se konkretno ne bave pitanjem oružja za Srebrenicu početkom 1995. godine ni umiješanosti osoblja UN-a u ovo krijumčarenje oružja.⁴⁶ Pored toga, tim zahtjevom obuhvaćen je period od tri godine, a optuženi traži "sve informacije" u vezi s tim. Ovaj nedostatak konkretnosti čini taj zahtjev preširokim i neprimjereno opterećujućim za Saudijsku Arabiju.

⁴² Zahtjev, par. 1(H).

⁴³ Zahtjev, par. 1(I).

⁴⁴ Zahtjev, par. 1(K).

⁴⁵ Zahtjev, par. 1(J).

⁴⁶ U svom suprotnom mišljenju u Odluci u vezi s Njemačkom, sudija Kwon je konstatovao da dokumenti koji se odnose na pitanje krijumčarenja oružja u Tuzlu i dalje prema Srebrenici početkom 1995. godine ne zadovoljavaju kriterijume relevantnosti i potrebe kojima bi opravdali izdavanje obavezujućeg naloga Njemačkoj. Djelimično suprotno mišljenje sudije Kwona, par. 8.

IV. Dispozitiv

21. Iz gorenavedenih razloga, Pretresno vijeće, na osnovu člana 29 Statuta i pravila 54bis Pravilnika ovim **ODBIJA** Zahtjev.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavna engleska verzija.

/potpis na originalu/
sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 30. juna 2011.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]